

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Fkf.II.582/2014/9.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2014. november 5. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2014. november 10. napján kihirdette a következő

ítéletet:

Az emberölés bűntette miatt fk. ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2014. május 20. napján kihirdetett 25.Fk.517/2013/32. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 7 (hét) évre enyhíti, melyet fiatakorúak börtönében rendel végrehajtani.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A szabadságvesztést tartamába beszámítja a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

Indokolás:

A Debreceni Törvényszék a fiatakorú vádlottat az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazásával emberölés bűntette (Btk. 160. § (1) bekezdés) miatt 8 év 6 hónap fiatakorúak börtönére és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte, megállapítva, hogy a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra. A szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt. Rendelkezett a lefoglalt nagyszámú bűnjelről és kötelezte a vádlottat a felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, anyagi jogszabálysértés miatt és súlyosítás érdekében, a vádlott enyhítésért, a védő a minősítés vádlott javára történő megváltoztatása céljából terjesztett elő fellebbezést.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.355/2014/1-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartva a védelmi jogorvoslatot alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint a törvényszék eljárásjogi hibától mentes bizonyítást folytatott le és megalapozott tényállást állapított meg. Jogos védelem megállapítása nem kerülhet szóba, mint ahogy a cselekmény nem minősíthető halált okozó testi sértésnek sem. Érvelése szerint a bűnösségi

körülmények helyesbítésre szorulnak. Az elsőfokú bíróságtól felvilágosítás kérésével annak tisztázására tett indítványt, hogy pedagógus ülnökként járt-e el, mert erre nézve az iratok eltérő adatokat tartalmaznak. Jelezte, hogy érdemi indítványát a nyilvános ülésen kívánja előterjeszteni.

A másodfokú bíróság felvilágosítást kért a törvényszéktől, mely szerint az ügyben járt el pedagógus ülnökként.

A nyilvános ülésen az ügyész perbeszédében más büntetőeljárások adataival a tényállás kiegészítésére, az első fokú ítélet megváltoztatására, a büntetés súlyosítására, egyéb részekben a határozat helybenhagyására tett indítványt.

A védő a jogorvoslatát fenntartva elsődlegesen a bűncselekménynek enyhébb, halált okozó testi sértés büntettének minősítését, másodsorban a büntetés lényeges enyhítését indítványozta. A vádlott felszólalásában a tettét megbánta.

A védelmi fellebbezés az enyhítésre irányulóan alapos.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírált. A törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak kisebb részben volt hiányos és tért el az iratok tartalmától (Be. 351. § (2) bekezdés b) és c) pont). Hiányos a tényállás, mert az nem tartalmazza a fiatalok vádlott életkörülményeiről készült környezetanulmány megállapításait, valamint a vádlott jogerős büntetésére és a vele szemben folyó más büntetőeljárásra vonatkozó adatokat. Ezen túlmenően nyilvánvalóan leírási hibából iratellenesen került rögzítésre az ítélet 6. oldalának 3. bekezdésében, hogy a vádlottat szűrték meg hét alkalommal.

A részleges megalapozatlanság a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján orvosolható volt. Az ítéletábra a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében a tényállást a következők szerint helyesbíti, illetve egészíti ki.

- A Hajdúszoboszlói Járásbíróság a 2014. június 18. napján jogerőre emelkedett 1.Fk.112/2013/8. számú határozatával a 2012. január 16. napján elkövetett súlyos testi sértés büntettének kísérlete miatt 8 hónap fiatalok fogházára ítélte, melynek végrehajtását a pártfogó felügyelet megállapítása mellett 2 évi próbaidőre felfüggesztette (7. sorszám alatti erkölcsi bizonyítvány).
- A vádlott ellen jelenleg a Püspökladányi Járásbíróság előtt folyik büntetőeljárás több ügy egyesítését követően a 2.Fk.116/2014. számon 2 rendbeli súlyos testi sértés büntette, magánlaksértés büntette, csoportosan elkövetett rablás büntette és

kifosztás büntette miatt. A vádlott e bűncselekmények miatt indult büntetőeljárások hatálya alatt követte el a vádbeli bűncselekményt. (7. számú erkölcsi bizonyítvány és 8. számú hivatalos feljegyzés adatai).

- A büntett elkövetéséig a vádlottat vérszerinti szülei nevelték. A két szakmával rendelkező apának sokáig nem sikerült munkát szereznie. A mongol származású anyja is munkanélküli. A családnak nehéz helyzetében a nagyszülők nyújtottak segítséget. A család összetartó, a vádlott nevelésével kapcsolatban nem merültek fel problémák. A vádlottnak sok barátja volt, szabadidejében szívesen foglalkozott számítógéppel, sokat internetezett. Könnyen ingerelhető, indulatait gyakran agresszívan vezeti le (nyomozási iratok 2. kötet 299-300. lapszám alatt csatolt környezettanulmány).
- Az ítélet 6. oldalának 3. bekezdése szerint a vádlott szúrta meg sértettet hét alkalommal.

A kiegészítéssel és helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 352. § (2) bekezdés értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte.

A törvényszék az ügyben lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályainak megfelelően értékelte. Mérlegelte a vádlotti védekezést, valamint a cselekményről közvetlenül információt szerző fk. tanú, valamint más, érdemi tudomással bíró tanúk vallomását, mint ahogy az orvosszakértői véleményt és a releváns okirati bizonyítékokat. A bizonyítékok egyenként és kölcsönhatásában való értékelése után helyesen rögzítette a tényeket, részletesen számot adva azon gondolati folyamatról, mely a döntéséhez elvezette. Nem tévedett, amikor a tényállást elsősorban a vádlott beismerő vallomására alapította, melyet alátámasztottak objektív adatok, az orvosszakértői vélemény hitelt érdemlő megállapításai is. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét nagy alapossággal, igen részletesen teljesítette, az indokolásban foglaltakat a másodfokú bíróság is osztotta.

Az elsőfokú bíróság az elbíráláskor hatályos törvény indokolt, helyes alkalmazása mellett törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak.

Az időbeli hatály tekintetében a másodfokú bíróság a következőket emeli ki. A cselekmény elkövetése után, 2013. július 1-jén hatályba lépett a 2012. évi C. törvénybe foglalt új büntető anyagi jogi kódex (továbbiakban Btk.). Az ítéletablának elsődlegesen ezért vizsgálnia kellett, hogy az elbíráláskor hatályos büntető törvényt (Btk.) vagy az 1978. évi IV. törvényt kell-e alkalmazni (BH2005.377). A büntető törvénynek az időbeli hatályra vonatkozó előírásai szerint főszabályként a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Kivételt jelent, ha a cselekmény elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, mert ezen esetekben az új büntető törvény alkalmazásának van helye.

A vizsgálat során a konkrét magatartást a bírói szillogizmus folyamatában mindkét jogszabály szerint „el kell bírálni”, s azt kell enyhébbnek tekinteni, amelynek alkalmazása enyhébb megítéléshez vezet.

Jelen ügyben megállapítható, hogy a vádbeli bűncselekmény büntetendősége nem szűnt meg és a büntetési tétel is azonos, mint ahogy a középértékes büntetéskiszabásra vonatkozó előírások is.

Ugyanakkor az elbíráláskor hatályos Btk. a feltételes szabadságra vonatkozó szabályok enyhülése folytán mégis enyhébb elbírálást tesz lehetővé. A Btk. 38. § (2) bekezdése alapján, ugyanis ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap, szemben az 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdésével, mely szerint az irányadó börtön fokozatnál a büntetés háromnegyed részének letöltése után nyílt meg a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége. A Kúria 4/2013. (X.14.) BK véleménye szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1) - (2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása ekként alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító törvény alkalmazására [B. 8. számú Elvi Határozat II. pont (BH 2017/7. szám), I. még ÍH2014.4.]. A kifejtettek miatt a másodfokú bíróság az új törvényt enyhébbnek ítélte és ezért azt alkalmazta, egyetértve az elsőfokú bíróság és az ügyészség indokaival.

A törvényszék nem tévedett, amikor megállapította, hogy a vádlott a többszörös késszúrás során ölési szándékkal cselekedett, cselekménye ezért valóban a Btk. 160. § (1) bekezdése szerinti emberölés büntettét valósította meg. Szándéka azonban, eltérően az ítéletben foglaltaktól nem eshetőleges, hanem egyenes. A vádlott hét esetben szúrta meg sértettet, tettének volt motivációja, a cselekmény során ölési kijelentést is tett, és a halálos sérülést szenvedett sértettet a késsel még üldözte is. Ilyen tényállás tükrében a bírói gyakorlat szerint az egyenes ölési szándékot kell megállapítani, ennyiben helyesbíti a másodfokú bíróság az első fokú ítélet indokolását a 36. oldal első bekezdésében. A védelmi érveléssel szemben a vádlott cselekménye halált okozó testi sértés büntettének nem minősíthető, mert a kifejtettek értelmében egyenes ölési szándéka igazolható. A halált okozó testi sértés vegyes bűnösségű bűncselekmény, a testi sértésre irányuló szándék mellett az eredményre nézve az elkövető gondatlansága terjed ki. Az eredményre kiterjedő egyenes, vagy eshetőleges ölési szándék a halált okozó testi sértés megállapítását kizárja, ilyen esetben a bűncselekmény emberölésnek minősül.

Azt helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság és döntésének részletes indokát is adta, hogy a vádlott javára miért nem állapítható meg jogos védelmi helyzet. A Kúria 4/2013. számú jogegységi határozatának I.1. pontja szerint a Btk. 22. § (1) bekezdésében írt jogos védelem korlátját képezi, ha kölcsönös kihívás elfogadása mindkét fél számára a jogtalanság állapotát hozza létre. Jelen esetben az irányadó tényállás szerint a vádlott és a sértett már előzetesen megbeszélte a közösségi oldalon üzenetváltás során, hogy megverekednek a lány miatt kialakult konfliktus rendezése érdekében. Kétségtelen, hogy a sértett ment a vádlott lakásához, azonban a vádlott elfogadta kihívását, és magához élet kioltására alkalmas eszközt véve rohant a sértett felé nyilvánvaló dulakodási szándékkal. A dulakodás során mindketten a jogtalanság talajára kerültek, ezért a vádlott annak ellenére

nem hivatkozhat jogos védelemre, hogy a verekedés során az erősebb alkatú sértett fölénybe került.

Az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabás során irányadó körülményeket alapvetően helyesen feltárta. A fiatalkorú büntetlen előélete mellőzendő az enyhítő tényezők körül, figyelemmel a BK vélemény 56. számú vélemény II.1. pontjára, valamint a töretlen bírói gyakorlatra. További súlyosító körülmény a kitartó szándékú, a köznyugalom zavarására is alkalmas, garázda jellegű elkövetési mód. Az orv támadás azonban - a fellebbviteli főügyési állásponttól eltérően - érdemben nem súlyosít, mert a vádlott a kölcsönös dulakodás során vette elő ugyan a kést, de akkor, amikor az erősebb fizikumú sértett fölékeveredett. Ilyen elkövetési mód az ítélkezési gyakorlat szerint orv támadásnak nem értékelhető. Az elsőfokú bíróság eltúlzott nyomatékot tulajdonított a súlyosító tényezőknek és nem vette figyelembe megfelelően az enyhítő körülmények nagy nyomatékát. A vádlott tényfeltáró beismerő vallomást tett az eljárásban, a tényállást elsősorban vallomása alapján állapította meg a törvényszék. Emellett nem lehet figyelmen kívül hagyni az igen jelentős sértetti közrehatást sem, mert a sértett kereste fel a vádlottat és provokálta ki közvetlenül a halálához vezető tettelegességet. A részletezett körülmények mellett indokolatlan a büntetési tétel középértékétől a felső határ felé ilyen jelentősen eltérve a szabadságvesztés megállapítása, ezért a másodfokú bíróság a védelmi jogorvoslatot e körben alaposnak találva a fiatalkorúak börtönbüntetésének mértékét 7 évre enyhítette a közügyek gyakorlásától eltiltás tartamának érintetlenül hagyásával. A szabadságvesztés középértéke kapcsán jegyzi meg az ítélőtábla, hogy a felnőtt elkövetőnél az 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztés büntetés középértéke a Btk. 80. § (2) bekezdése értelmében 10 év. A fiatalkorúnál azonban alsó határként a Btk. 109. § (1) bekezdésében írt 1 hónapot kell figyelembe venni, ennek megfelelően esetében a büntetési tétel középértéke 5 év körül esik. A középértéket ekként a törvényszék tévesen jelölte meg 7 év 6 hónapban, mert az felnőtt vádlottnál sem annyi, hanem 10 év. Jelen ügyben a bűncselekmény tárgyi súlya és helyre nem hozható következményei miatt a középértéktől a felső határ felé eltérés indokolt, de nem az elsőfokú bíróság által eszközölt mértékben, ezért a szabadságvesztés enyhítésének volt helye. Értelmszerűen az enyhítést igénylő büntetés túl enyhének nem tekinthető, lényeges súlyosítására nem kerülhetett sor, így az azt célzó vádhatósági fellebbezés eredményre nem vezethetett.

Az ítélet egyéb, járulékos kérdésekben hozott rendelkezései a törvénynek megfelelnek.

Mindezekre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg törvényes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítása a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2014. november 10.

Dr. Elek Balázs sk.

Dr. Háger Tamás sk.

. Bakó József sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

ZÁRADÉK:

A Debreceni Törvényszék 25.Fk.517/2013/32. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2014. november 10.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.